

عنوان مقاله:

بررسی رویشگاهها و خصوصیات رویشگاهی گونه (Dorema ammoniacum) در مناطق مرکزی ایران

محل انتشار:

اولین همایش منطقه ای گیاهان دارویی شمال کشور (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 4

نویسنده:

محمدتقی زارع - کارشناس ارشد مرتع داری - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان یزد

خلاصه مقاله:

نظر به اهمیت اقتصادی و درمانی گیاهان دارویی و صنعتی و توسعه نگرش گیاه درمانی در جهان، شناسایی و بررسی رویشگاههای گیاهان دارویی از اهمیت خاص برخوردار می باشد. جنس Dorema در فلور ایران دارای 6 گونه می باشد که گونه D. ammoniacum (با نامهای محلی وشق، وشا و کما کندل) بومی ایران می باشد. وشا یکی از مهمترین گیاهان دارویی است و صمغی با نام گم آمونیاک یا آمونیاکم شناخته می شود که در حفرات ترشچی برگ، ساقه و دمبرگ جریان دارد. از صمغ این گیاه به طور سنتی به عنوان ضد نفخ، معرق، خلط آور، محرک، گشاد کننده عروق و ضد میکروب استفاده می شود. این گیاه علی رغم گسترش 140 هزار هکتاری در ایران از جمله گونه های در معرض انقراض مناطق خشک و نیمه خشک کشور محسوب می شود. وشا در مناطق خشک و نیمه خشک آسیای مرکزی شامل پاکستان، هند، افغانستان و ایران پراکنش داشته و گیاه انحصاری ناحیه رویشی ایران- تورانی می باشد. عمده مناطق پراکنش آن در ایران شامل تهران، اصفهان، کرمان، سیستان، بلوچستان، خراسان، سمنان و یزد می باشد. گیاه کندل در مناطق خشک و نیمه خشک سبزواری با بارندگی 150 تا 170 میلی متر به خوبی رشد می کند. این گیاه در منطقه از ارتفاع 1400 تا 1600 متر از سطح دریا گسترش دارد و خاک های پتروکلیسیک و آبرفتی را ترجیح می دهد. گونه های همراه آن را غلب گیاهان سمی و خاردار مانند ورک، زنبق، کوزینیا تشکیل می دهد. در منطقه بیرجند و سربیشه با بارندگی 150 تا 200 میلیمتر بر روی اراضی لومی شنی تا لومی رسی و در محدوده ارتفاعی 800 تا 1450 متر رویش دارد. خاک رویشگاه دارای بافت لومی شنی تا لومی رسی می باشد. وجود گچ و آهک قابل ملاحظه از جمله ویژگیهای رویشگاه های این گیاه در سمنان گزارش شده است. در مناطق جنوبی استان خراسان در مناطق دشت و نسبتاً مسطح نسبت به ارتفاعات از پراکنش بیشتری برخوردار است و اقلیم عرصه بیابانی سرد خشک تا نیمه خشک سرد و خاک این مناطق دارای بافت سبک (شنی- لومی و لومی- شنی) می باشد که عمدتاً ماسه سنگ و مارن می باشند. دامنه تغییرات ارتفاع از سطح دریا در رویشگاههای این گونه بین 2000-1000 متر است. در استان یزد در دامنه ارتفاعی 1900 تا 2500 متر از سطح دریا در اقلیم فراخشک سرد تا خشک سرد با متوسط بارندگی سالیانه 160 تا 180 میلیمتر و دمای متوسط سالانه 15 تا 17 درجه سانتیگراد پراکنش دارد. خاک رویشگاه ها دارای بافت شنی تا رسی بوده و در دشت های مسطح تا دامنه های شیبدار گیاه مشاهده می شود. از گونه های شاخص در رویشگاههای وشا در استان یزد درمنه، قیچ، پرند می باشد. بطور کلی نیازهای اکولوژیک این گیاه را به شرح زیر می توان خلاصه کرد، م توسط بارندگی سالیانه 120-300 میلیمتر، بارش عمدتاً از نوع باران. درجه حرارت متوسط سالیانی 12-18 درجه سانتیگراد، حداقل دمای 10- و حداکثر دمای 40 درجه سانتیگراد. خاک کم عمق تا نیمه عمیق، بافت عمدتاً سبک و بدون شوری، PH از 8 تا 8/5 آهکی، ترجیحاً دارای گچ در لایه های زیرین.

کلمات کلیدی:

وشا، رویشگاه، ناحیه ایران- تورانی، Dorema ammoniacum

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/246973>

